

Empowering the Communities for New Health Promotion of Huai-Hin Subdistrict Administrative Organization, Chaibadan District

Naphaporn Rueanmai

Mayuri Rattanasermpong

Wasita Kerdphol Prasopsak

Master of Public Administration Program, the Faculty of Humanities and Social
Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: tanggwa1991@gmail.com

Received: November 26, 2021 **Revised:** December 22, 2021 **Accepted:** December 24, 2021

Abstract

The research aims to study 1) the community empowerment for the new health promotion and 2) the approaches used by Huai-Hin Subdistrict Administrative Organization, Chai Badan, Lop Buri for the community empowerment, using qualitative research methodology. The samples were thirteen officers working with the organization including the chief executive, chief administrator, the officer of planning and policy analysis, caregivers, the director of the subdistrict health-promoting hospital, and the leader of the village health volunteer. The study employed a documentary analysis, an in-depth interview, and an observation to collect the data.

The results revealed that: 1. the community empowerment for the new health promotion of Huai-Hin Subdistrict Administrative Organization entailed three aspects. They were: 1) an enhancement of the local organizations' participation in formulating the guidelines and the cooperation in implementing the activities related to people's health-care welfare and medical treatment; 2) the support from the annual budgets for Public Health Projects from the Royal Initiative that empowered the strength of the local community as they could carry out the activities on their own and 3) the cooperation from the communities' leaders, village healthcare volunteers, and the government organizations working on the health care welfare to arrange the health care campaigns, healthcare activities, and health maintenance for the local people to empower the changes for the livable and sustainable environment. And 2. for the approaches used to empower the community for the new health promotion of the organization, the results suggested that they were four

approaches. They were: 1) causing the people's needs and desires for a better health care system by encouraging the cooperation of the stakeholders or local leaders to work together in small groups; 2) enhancing people the confidence to speak up on the matter by casually sitting, talking and sharing some thoughts with other members; 3) helping people to discover their inner powers through the reasonable persuasions or through small community forums and 4) studying the existed local wisdom that was still used in nowadays, preserved and applied it to the local's benefits by combining them with the current medicine to enhance the local health care system.

Keywords: Empowerment, New Health Promotion, Huai-Hin Subdistrict
Administrative Organization

การเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยางตลาด จังหวัดลพบุรี

นภาพร เรือนใหม่

มยุรี รัตนเสริมพงศ์

วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: tanggwa1991@gmail.com

ได้รับบทความ: 26 พฤศจิกายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 22 ธันวาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 24 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ 2) ศึกษาแนวทางการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยางตลาด จังหวัดลพบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน นักวิเคราะห์นโยบายแผน อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 คน โดยมีการศึกษาวิจัยด้วยการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสังเกตการณ์ (Obervation)

ผลการศึกษาพบว่า 1. การเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน พบว่า 1) การเสริมพลังให้แก่บุคลากรสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแล และการรักษาประชาชน 2) การเสริมพลังให้ชุมชนเข้มแข็ง เป็นการสนับสนุนเงินงบประมาณโครงการพระราชดำรินด้านสาธารณสุขโดยให้ชุมชนดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง 3) การเสริมพลังเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี เป็นการให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนงานด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับกิจกรรมการรณรงค์ การดูแล และการรักษาสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ และ 2. แนวทางการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน พบว่า 1) ทำให้เกิดความอยากหรือฉันทะ มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มขนาดเล็ก 2) ทำให้กล้าพูดและอยากที่จะพูด โดยการใช้วิธีล้อมวงนั่งคุยกันเพื่อเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมวง 3) การค้นพบพลังภายในของตนเอง โดยชักชวนหรือการกระตุ้นผ่านเวทีประชาคม 4) ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่และยังใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำมาสานต่อและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการผสมผสานระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับภูมิปัญญาในการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ: การเสริมพลัง, การสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่, องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน

บทนำ

ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ในวันที่ 3 มีนาคม 2550 กำหนดไว้ว่าสุขภาพ หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550, หน้า 2) การวางระบบ เพื่อดูแลแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชน จึงไม่อาจมุ่งเน้นที่การจัดบริการเพื่อการรักษาพยาบาลเพียง ด้านเดียว เพราะจะทำให้รัฐและประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และจะจ่ายเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงและมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันมีส่วนร่วม และมีระบบเสริมสร้างสุขภาพและระวังป้องกันอย่าง สมบูรณ์สมควรมีกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ เพื่อวางกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ รวมทั้งมีองค์กรและกลไกเพื่อให้เกิดการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่เป้าหมายในการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งสามารถ ดูแลแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง จึงมีความจำเป็นต้อง ตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งนับตั้งแต่ทศวรรษ 1970 (พ.ศ. 2513-2523) ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบ สุขภาพที่เน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการสุขภาพระดับอำเภอและตำบล ตลอดจนการ ฝึกอบรมบุคลากร สุขภาพ โดยมีนโยบายที่มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการฝึกอบรม บุคลากรสุขภาพทุกสาขาวิชาชีพ และการกระจายบุคลากรเหล่านั้นไปยังพื้นที่ชนบทและพื้นที่ขาดแคลน มีการเพิ่มงบประมาณเพื่อขยายความครอบคลุมไปยังประชากรเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 จนกระทั่งสามารถบรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าใน พ.ศ. 2545 (วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, รณัน วิทยาพิภพสกุล, วริศา พานิชเกรียงไกร, วลัยพร พัทธนถนอม, และแอนน์ มิลส์, 2561, หน้า 1) แต่เดิมประเทศไทยได้จัดทำ แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 1 นับตั้งแต่ปี 2504 เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพและสร้างเสริมป้องกัน สุขภาพของประชาชน จนถึงแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในปี 2560 - 2564 ฉบับที่ 12 กำหนดสาระ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของประเทศไทย อันเนื่องมาจากการ ลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลงและภาวะการณตายลดลง คนไทยคาดอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางระบาดวิทยาทำให้รูปแบบของภาระโรคเปลี่ยนจากโรคติดต่อเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และยังมีปัญหาสุขภาพจากอุบัติเหตุภัยพิบัติและสุขภาพ รวมทั้งโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจาก สิ่งแวดล้อมสูงขึ้น การจัดการกำลังคนด้านสุขภาพ ยังไม่สามารถตอบสนองต่อการสร้างประสิทธิภาพของ ระบบบริการสุขภาพ ระบบการเงินคลังด้านสุขภาพ ก็ยังมีปัญหาในการจัดการระบบข้อมูลข่าวสารและ การวิจัยด้านสุขภาพ ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์และข้อมูลจากการวิจัยที่มีได้อย่างเพียงพอ ความรอบรู้ ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ของประชาชนยังไม่เพียงพอ ในการป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ด้านสุขภาพ กลไกการอภิบาลระบบสุขภาพในระดับชาติและระบบธรรมาภิบาลยังไม่ชัดเจนการปรับโครงสร้างประเทศไทย ไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ประเด็นสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพเหล่านี้ การวางแผนเตรียมพร้อมรองรับและ เผชิญกับสภาพปัญหาจะช่วยให้สามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามด้านสุขภาพที่จะเกิดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กระทรวง สาธารณสุข, 2559, หน้า 1)

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 13 (3) มาตรา 18 (4) (8) (9) และมาตรา 47 ได้กำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สนับสนุน ประสาน และกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการ เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่ โดยให้ได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุน รวมถึงสนับสนุน และกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร ดำเนินงานและบริหารจัดการเงินทุนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ได้เข้าร่วมดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่โดยการส่งหนังสือแสดงความจำนงตามที่ สปสช. กำหนด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหินมีความพร้อมในการสมทบงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 โดยงบประมาณที่กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจัดสรรให้ในแต่ละปีคำนวณจากจำนวนประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยหิน 45 บาทต่อคนต่อปี ด้วยเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลระดับกลาง จะสมทบเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน โดยจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการตรวจ คัดกรอง การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการสาธารณสุข ทั้งนี้ ได้ดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน และโรงเรียนในพื้นที่ตำบลห้วยหิน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงผู้สูงอายุ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ ทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน ที่ได้กำหนดแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และมีการจัดกิจกรรมโครงการ โดยส่วนใหญ่เน้นเป็นกิจกรรมโครงการการดูแล รักษา ซึ่งไม่ได้เป็นการดำเนินงานในลักษณะการส่งเสริมสุขภาพ หรือการป้องกันสุขภาพตามการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ ตามกฎบัตรออตตาวา อีกทั้งประชาชนในตำบลห้วยหินก็ยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการดูแลสุขภาพตนเอง

จากปัญหาในเรื่องของการดูแลสุขภาพที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเป็นบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน จึงเห็นความสำคัญและต้องการศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จะมีแนวทางอย่างไรที่จะนำไปเสริมพลังในการพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเรื่องการเสริมพลังชุมชน หมายถึง การทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสามารถควบคุมปัจจัยกำหนดสุขภาพได้ด้วยตนเอง การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการดัดศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรวัตถุที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อใช้พัฒนาตนเองและสนับสนุนซึ่งกันและกันในชุมชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาาร่วมกัน การพัฒนาชุมชนในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ หากชุมชนมี

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลอย่างสมบูรณ์และต่อเนื่อง รวมทั้งมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนงานสร้างเสริมสุขภาพได้ (พินทุสร โพธิ์ไร, 2562, หน้า 66)

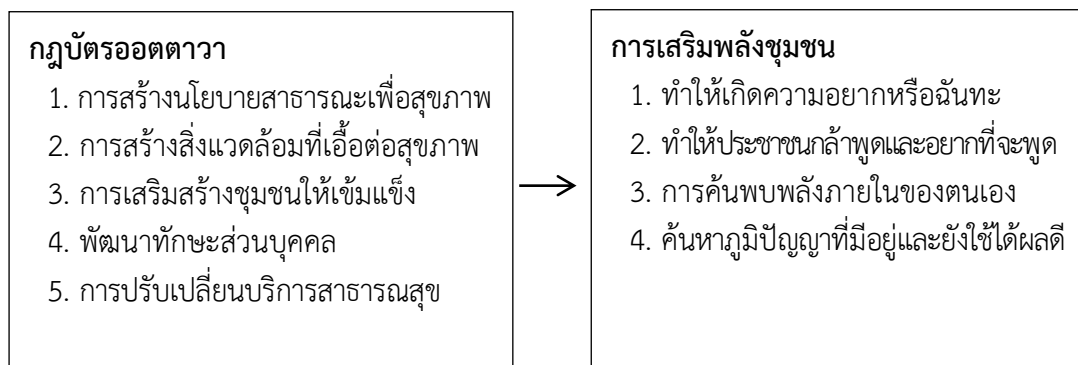
การสร้างเสริมพลังอำนาจทางสุขภาพเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถและพัฒนาศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ สามารถเลือกใช้แหล่งประโยชน์ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใต้สำนึกของพยาบาลในการเสริมสร้างพลังอำนาจทางสุขภาพ เป็นการสร้างเสริมพลังใจให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน ตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของสุขภาพ หันกลับมาดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพไม่เพียงแต่การป้องกันตนเองไม่ให้เจ็บป่วย แต่จะมุ่งสร้างเสริมสุขภาพที่ดีด้วย พยาบาลจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้กับผู้รับบริการเรียนรู้ มองเห็นคุณค่าของตนเองด้วยการมีสัมพันธภาพที่ดี ทำให้ผู้รับบริการไว้วางใจให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเสริมพลัง ให้เชื่อมั่นในการดูแลตนเอง โดยที่พยาบาลคอยช่วยเหลือจัดการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง จนกระทั่งผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นที่จะดูแลตนเองได้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น (กุนนที พุ่มสงวน, 2557, หน้า 86)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดตามกฎบัตรอตตาวา ของ มุกดา สุทธิแสน (2560, หน้า 19 – 23)

1. การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
3. การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
4. พัฒนาทักษะส่วนบุคคล
5. การปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุข และของ ประเวศ วะสี (2549) การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สุขภาวะชุมชนเป็นรากฐานของสุขภาวะทั้งมวล โดยพิจารณาตามแนวทางในการเสริมพลังชุมชน ได้แก่

1. ทำให้เกิดความอยากรู้หรือฉันทะ
2. ทำให้ประชาชนกล้าพูดและอยากที่จะพูด
3. การค้นพบพลังภายในของตนเอง
4. ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่และยังใช้ได้ผลดี นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้ 1) คณะผู้บริหาร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกอง ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ออสมัครบริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ทั้งหมด 58 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน, 2564, หน้า 10-13) 2) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน ได้แก่ ผู้อำนวยการพยาบาลวิชาชีพ เจ้าพนักงาน และลูกจ้าง ทั้งหมด 6 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน, 2564) 3) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลห้วยหิน หมู่ที่ 1-8 ทั้งหมด 52 คน (ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน, รายงานจำนวน อสม. ตำบลห้วยหิน)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักจากประชากรเป้าหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการเสริมพลังชุมชนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 13 คน ประกอบด้วย 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน จำนวน 1 คน 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน จำนวน 1 คน 3) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ จำนวน 1 คน 4) อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น จำนวน 1 คน 5) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน จำนวน 1 คน และ 6) ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลห้วยหิน จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

2.1 การค้นคว้า และวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis)

2.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือมีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข

2.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย หนังสือ แผนโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมพลังชุมชนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ตามกฎหมาย บัตรอตตาวา เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) มีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องและกรอบประเด็นแนวทางในการวิจัย เพื่อกำหนดแนวทางและเนื้อหาของคำถาม

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากกรอบประเด็นปัญหาในการวิจัยมาสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) โดยคำถามต่าง ๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน (Standardized Questionnaire) มีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

2.2.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ และขัดเกลาถ้อยคำในแบบสัมภาษณ์ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย

2.2.4 แก้ไขและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้อง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 การสังเกตการณ์ (Observation) ในการรวบรวมเกี่ยวกับสภาพตำบล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐกับชุมชน เพื่อให้เกิดการเสริมพลังแก่ชุมชนนำไปสู่การสร้างเสริมสุขภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยี และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยสรุปดังต่อไปนี้

3.1 เมื่อผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว จะนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปแจกกลุ่มตัวอย่างและทดสอบแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.2 เมื่อได้แบบสัมภาษณ์กลับคืนมาแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์ และนำคำตอบที่สมบูรณ์ในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปวิเคราะห์หาข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทฤษฎี เพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างของข้อมูล

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูล เชิงพรรณนาที่มีรายละเอียดเชิงลึกและมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร โดยใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ

4.3.1 วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากหนังสือ เอกสารวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสาร บทความ และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 วิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์

ที่ได้สร้างขึ้นไว้ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการสอบถามแบบปลายเปิด และใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นการสัมภาษณ์ (Interview Research) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงในเชิงเหตุผล ซึ่งการวิเคราะห์ จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นถึงการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดี

1.1 การเสริมพลังให้แก่บุคลากรสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน คือ มีการลงพื้นที่ประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยนำมาจัดทำเป็นโครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชนให้น่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ได้เน้นเกี่ยวกับการดูแล รักษา มากกว่าการส่งเสริม และป้องกันสุขภาพ ประกอบกับชุมชนเองมีนโยบายในเรื่องสุขภาพที่เป็นของชุมชนเอง โดยนโยบายเป็นลักษณะของการณรงค์ การขอความร่วมมือ อีกทั้งแกนนำด้านสุขภาพก็ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ และการร่วมมือกันในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพเท่าที่ควร

1.2 การเสริมพลังให้ชุมชนเข้มแข็ง คือ มีการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อให้ชุมชนดำเนินกิจกรรมในด้านสุขภาพด้วยตนเอง โดยโครงการที่ได้เสนอมาจะเป็นเพียงการจัดกิจกรรมผ่านการประชุมหมู่บ้านเพื่อกำหนดลักษณะของโครงการเท่านั้น แต่ไม่ได้จัดเวทีในการให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงปัญหาด้านสุขภาพของตนเอง เป็นเพียงแค่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและลงมติเห็นชอบว่าจะจัดโครงการพระราชดำริด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับเรื่องอะไร ซึ่งหัวข้อเรื่องนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหินได้กำหนดกรอบไว้เป็นแนวทางในการให้หมู่บ้านได้ดำเนินการพร้อมจัดสรรงบประมาณให้หมู่บ้านละ 20,000 บาท เพื่อขับเคลื่อนโครงการเท่านั้น ซึ่งประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาและไม่เข้าใจถึงเหตุปัจจัยที่เกิดสภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพทำให้ยังไม่มีทักษะในการจัดการสุขภาพของตนเองเท่าที่ควร

1.3 การเสริมพลังเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี คือ มีการให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน และโรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานด้านสุขภาพ และมีการสนับสนุนเงินงบประมาณให้เพื่อนำไปดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดเท่านั้น โดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการณรงค์ การดูแล และการรักษาสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งยังไม่เกิดการร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายอย่างจริงจังทั้งภาครัฐ และประชาชนที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่ดีและการส่งเสริมสุขภาพ

2. แนวทางการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด

2.1 ทำให้เกิดความอยากหรือฉันทะ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี ควรมีการเชิญชวนชาวบ้านทำในสิ่งที่เขาให้ความสนใจ ส่งเสริมการรวมกลุ่มกัน โดยอาจจะบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน โรงเรียน ผู้นำชุมชน เป็นต้น เพื่อคอยส่งเสริม สนับสนุน และให้การช่วยเหลือกับชาวบ้าน

2.2 ทำให้ประชาชนกล้าพูดและอยากที่จะพูด องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี ควรมีการใช้ใช้วิธีการล้อมวงนั่งคุยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อสร้างความเป็นกันเอง ช่วยกันผลักดันให้ทุกคนได้เรียนรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพตนเอง เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถนำมาเป็นแบบอย่างให้กับตนเองในการดูแลสุขภาพได้

2.3 การค้นพบพลังภายในของตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี ควรมีการจัดตั้งเวทีเล็ก ๆ เพื่อเสริมพลังการมีส่วนร่วม การรับฟังซึ่งกันและกัน การสนทนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ โดยอาจจะให้ผู้นำชุมชน ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เกิดความอยากที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็น เพราะบุคลากรเหล่านี้จะมีบทบาทในการดูแลประชาชนรวมถึงสุขภาพของประชาชนด้วย

2.4 ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่และยังใช้ได้ผลดี องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี ควรมีการค้นหาภูมิปัญญาที่ใช้ในการดูแลสุขภาพ โดยอาจจะเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งในการค้นหาภูมิปัญญาของชาวบ้านนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีการค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่ เพื่อนำมาสานต่อ และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง อาจจะกำหนดเป็นกิจกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ เน้นการใช้ประโยชน์ซึ่งร่วมกับการบูรณาการการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล ผสมผสานระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นอิสระต่อทางเลือกด้านสุขภาพ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี มีประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี

1.1 การเสริมพลังให้แก่บุคลากรสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกดา สุทธิแสน (2560) เรื่อง พัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพภายใต้บริบทของชุมชนเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษาตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน พบว่า การผลักดันในเรื่องสุขภาพ เป็นเรื่องของประชาชนและประชาชนในชุมชนผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายทางสุขภาพผ่านเวทีสาธารณะ หรือเวทีชาวบ้านโดยสามารถตัดสินใจได้ในทุกเรื่องและยึดถือมติของที่ประชุมถือเป็นที่สุด แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาตาด จังหวัดลพบุรี มีการลงพื้นที่ประชาคมเป็นประจำทุกปี เพื่อรับฟังความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่ แต่ไม่สอดคล้องกับ

บทความวิชาการของ กุณนที พุ่มสงวน (2557) เรื่อง การเสริมพลังอำนาจทางสุขภาพ: บทบาทที่สำคัญของพยาบาล พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจทางสุขภาพเป็นการสร้างเสริมพลังใจให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน ตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของสุขภาพ หันกลับมาดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพ พยาบาลจึงมีความจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้กับผู้รับบริการมองเห็นถึงคุณค่าของตนเองด้วยการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดี ทำให้เกิดความไว้วางใจและทำให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเสริมพลังให้เกิดความเชื่อมั่นในการดูแลตนเอง โดยที่พยาบาลคอยช่วยเหลือจัดการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง จนกระทั่งผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นที่จะดูแลตนเองได้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น

1.2 การเสริมพลังให้ชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดา จ.พิจิตร กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน มีการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อให้ชุมชนดำเนินกิจกรรมในด้านสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งมีเพียงการจัดกิจกรรมโครงการโดยการระดมทุนหมู่บ้านเพื่อกำหนดลักษณะของโครงการเท่านั้น แต่ไม่ได้จัดเวทีให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ข้อมูลดังกล่าวนี้พบว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิสโรจน์ วงศ์วรอำพน (2557) เรื่อง กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาในชุมชนบ้านกวน ตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการจัดเวทีให้คนที่มีความรู้ ประสบการณ์ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้กัน ทำให้เกิดการถ่ายทอดเรียนรู้ กระบวนการนี้เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันค้นหาคำตอบที่แท้จริงของปัญหา โดยนำเอาความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ที่มีอยู่ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกัน

1.3 การเสริมพลังเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดา จ.พิจิตร กล่าวคือมีการให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หน่วยงานภาครัฐ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน และโรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนงานด้านสุขภาพ และการสนับสนุนเงินงบประมาณให้หน่วยงานเพื่อนำไปดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด พบว่าไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Coppersmith (1984 อ้างถึงใน ภัทรพร คงวิจิตร, 2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเผชิญกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน ควรทำความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหาและให้โอกาสแต่ละบุคคลในการแสดงความสามารถในการแก้ปัญหา เนื่องจากบุคคลมีความคิดที่เหมาะสมเฉพาะวัยและมีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่ต้องเผชิญอยู่แล้ว นอกจากนี้การให้โอกาสได้ฝึกเลือกวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้บุคคลค้นพบว่ามีวิธีการที่เหมาะสมอีกจำนวนมากที่อาจนำมาเลือกใช้

2. แนวทางการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดา จ.พิจิตร

2.1 ทำให้เกิดความอยากหรือฉันทะ โดยมีแนวทางการเชิญชวนให้ชาวบ้านทำสิ่งที่อยากทำ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดพลังความดีของ ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน ธนิสโรจน์ วงศ์วรอำพน, 2557) ได้กล่าวไว้ว่า การที่คนเราได้ร่วมตัวกันทำความดี จะมีสนามพลังเกิดขึ้นเป็น “สนามพลังแห่งจิตวิญญาณ” ซึ่งสัมผัสได้จากการที่คนมีความสุข มีความกระตือรือร้นมีฉันทะอยากทำ ทำแล้วรู้สึกอยากทำอีก เพราะเกิดความสุขทางจิตวิญญาณที่เรียกว่า Happiness เวลาที่เกิดความสุขทางจิตวิญญาณคนจะรู้สึกว่าการวัดตนน้อยลงเป็นความสุขราคาถูก และเป็นไปได้สำหรับทุกคน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพราะบุคคลเหล่านี้จะมีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก

ที่สุด และสามารถเชิญชวนให้ชาวบ้านทำในสิ่งที่เขาอยากจะทำ เมื่อชาวบ้านเกิดความสุขจะมีความกระตือรือร้นอยากทำ เมื่อมีความอยากทำก็จะมีกำหนดแผนงานขึ้นมา ความอยากจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการการเสริมสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนได้ดูแลตนเองมากขึ้น

2.2 ทำให้ประชาชนกล้าพูดและต้องการที่จะพูด โดยมีแนวทางโดยการล้อมวงนั่งคุยกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและกล้าที่จะพูด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ จริยา วิไลวรรณ (2550) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การก่อให้เกิดพลังการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการสื่อสารกันภายใต้บรรยากาศแห่งมิตรภาพ ที่มีความเป็นกันเอง ยอมรับกันและกัน ไม่คาดหวังถูกผิด เปี่ยมไปด้วยมิตรไมตรีและเมตตา ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ไม่โดดเดี่ยว เสริมสร้างพลังใจแก่กัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีแนวทางให้ชาวบ้านมาล้อมวงนั่งคุยกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้ทุกคนได้เกิดการเรียนรู้การเสริมสุขภาพตนเองหรือการดูแลตนเอง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อไม่ให้รู้สึกโดดเดี่ยว ภายใต้การสนทนาแบบเป็นกันเอง ยอมรับความเห็นซึ่งกันและกัน

2.3 การค้นพบพลังภายในของตนเอง โดยการให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นคนกระตุ้นให้บุคคลที่ไม่กล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็น ได้เลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา ชะวาลิสงค์, และคนอื่น ๆ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างพลังในการจัดการตนเองด้วยการเปิดใจแบบรายบุคคลของผู้ป่วยเบาหวาน ชนิดที่ 2 ณะรับบริการคลินิก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกสว่าง อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ ได้สรุปว่าขั้นตอนและกระบวนการเสริมสร้างพลังในการจัดการตนเอง ด้วยการเปิดใจแบบรายบุคคล ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงจุดระหว่างผู้ให้บริการและผู้ป่วยมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต เกิดการยอมรับ ตระหนักปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง เป็นผลให้ผู้ป่วยเลือกแนวทางการดูแลที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์กับตนเองมากที่สุด แม้จะแตกต่างกันในผู้ป่วยแต่ละราย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีแนวทางให้ชาวบ้านกล้าที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นโดยอาจจะกระตุ้นให้เขากล้าที่จะพูดและเลือกวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับตนเอง โดยการให้เขาเปิดใจในสิ่งที่เขาต้องการพูดและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.4 ค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่และยังใช้ได้ผลดี โดยมีแนวทางในการค้นหาภูมิปัญญาที่มีอยู่ เพื่อนำมากำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรกมล สิงห์น้อย, และคนอื่น ๆ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายด้วยยางยืดประยุกต์สำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง พบว่า การออกกำลังกายด้วยยางยืดประยุกต์สำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังที่สร้างขึ้นช่วยในการลดความดันโลหิตตัวบน การลดลงของค่าอัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก การลดลงของค่าดัชนีมวลกาย การพัฒนาสมรรถภาพด้านระบบการหายใจและหลอดเลือดที่มีค่าสูงขึ้น ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมีค่าสูงขึ้น ด้านความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อให้มีมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ แสงมณี, และอนงค์ ภิบาล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สะท้อนถึงประสิทธิภาพในลักษณะของโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายขาด ต้องมีการรักษาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตโดยการดื่มน้ำสมุนไพร ส้มแขก กระเจี๊ยบ ใบกระท่อมมาเลย ใบย่านาง เพื่อรักษาให้ระดับความดันโลหิตลดลงและให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถปรับตัวให้เข้ากับโรคความดันโลหิตสูงได้ และการใช้หลักศาสนา โดยการขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบว่าสามารถควบคุมความดันโลหิตสูงได้ และช่วยให้การใช้ยาความดันลดลง จึงมีการใช้สมุนไพรร่วมกับยาแผนปัจจุบันเนื่องจากต้องควบคุมระดับ

ความดันโลหิตให้ปกติ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีแนวทางค้นพบภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสร้างเสริมสุขภาพโดยการใช้การผสมผสานระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับยาสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง รวมถึงการใช้ยางยืดในการออกกำลังกายเพื่อให้กล้ามเนื้อเกิดความยืดหยุ่น

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การเสริมพลังเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ทำให้ทราบถึงการเสริมพลังชุมชนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ องค์การควรมีแนวทาง ในการเสริมพลังชุมชน โดยองค์การจะเป็นเพียงหน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินการเท่านั้น ให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยน ทบทวน พุดคุยกัน ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง สามารถควบคุมปัจจัยสุขภาพที่ส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพะ โดยให้ประชาชนเกิดอำนาจสามารถลุกขึ้นมาทำหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการเสริมพลังชุมชน ทุกคนจะต้องเชื่อในคุณค่าและสามารถพัฒนาตนเองได้ ให้มองเห็นถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เผชิญอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีการกำหนดนโยบายให้ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ยึดปัญหาที่เกิดขึ้นและชี้กรอบแนวทางให้กับประชาชนในการเสนอความต้องการ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน ควรมีการบูรณาการร่วมกันกับชุมชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน และให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน หรือคำแนะนำระหว่างการทำงานอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเสริมพลังในการสร้างเสริมสุขภาพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่ต่อไป
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อพัฒนาแนวทางให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุนนที พุ่มสงวน. (2557, กันยายน-ธันวาคม). การเสริมพลังอำนาจทางสุขภาพ: บทบาทที่สำคัญของพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(3), 86-90.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- จริยา วิไลวรรณ. (2550). คู่มือ “คุณ Fa” วิทยากรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Facilitator). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ฉัตรกมล สิงห์น้อย, และคนอื่น ๆ. (2558). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการออกกำลังกายด้วยยางยืดประยุกต์สำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนิศารณ วังศรีวรอำพน. (2557). กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษหมอกควันจากการเผาในชุมชนบ้านกวน ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเวศ วะสี, (2549). การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนสุขภาวะชุมชนเป็นรากฐานของสุขภาวะทั้งมวล. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- ปัทมา ชะวาลิสันต์ และคนอื่น ๆ. (2559). การเสริมสร้างพลังในการจัดการตนเองด้วยการเปิดใจแบบรายบุคคลของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ขณะรับบริการคลินิก รพ.สต.โคกสว่าง อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์. สืบค้น ตุลาคม 28, 2564, จาก http://www.sangkhahospital.com/sangka/administrator/modules/mod_download/img/5_262_11_08_2017_16_33_30_PattamaChawalisani.pdf.
- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550. (2550, 19 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 16 ก. หน้า 2-19.
- พินทุสร โพธิ์อุไร. (2562, ตุลาคม). แนวคิดว่าด้วยการเสริมพลังชุมชนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ. *วารสารพัฒนาสังคม*, 21(2), 64-77.
- ภัทรพร คงวิจิตร. (2560). โปรแกรมพัฒนาเทคนิคการเสริมพลังอำนาจและการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มุกดา สุทธิแสน. (2560). การพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพภายใต้บริบทของชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา ตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รสสุคนธ์ แสงมณี, และอนงค์ ภิบาล. (2560, กันยายน-ธันวาคม). ประสพการณ์การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและสาธารณสุขภาคใต้*, 4(3), 76-86.
- ระบบสารสนเทศงานสุขภาพประชาชน. (2564). รายงานจำนวน อสม. แยกตามตำบล จังหวัดลพบุรี ตำบลห้วยหิน. สืบค้น ตุลาคม 30, 2564, จาก <https://www.thaiphc.net/phc/phcadmin/administrator/Report/OSMRP000S8.php>.

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยหิน. (2564). **ข้อมูลบุคลากร**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร, รณัน วิทยาพิภพสกุล, วริศา พานิชเกรียงไกร, วลัยพร พัทธมนม, และแอนน์ มิลส์. (2561). **การพัฒนาระบบสุขภาพในประเทศไทย:รากฐานสำคัญของการบรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า**. สืบค้น กันยายน 29, 2564, จาก https://www.thelancet.com/pb-assets/Lancet/pdfs/S0140673618301983_Thai.pdf.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน. (2563). **แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2564**. สืบค้น กันยายน 29, 2564, จาก <https://www.tambonhuayhin.go.th/projectRev2.php?hd=15>.

